

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

עין משפט נר מצוה

ב א ב מיי פ"ב מהל'
טומאת עין הלכה ח
סמך עין רל"ג:
ב א ג מיי פ"ב מהלכות
שמיטה הלכה ז
סמך עין סג ט"ש ע"ד
ק"ל ספ"ד וס"ד נד
ספ"ד:

ב ד ה מיי פ"ו מהל'
שבת הלכה ג' ע"ש
כ"מ ונ"מ סמך עין
דרכנו ל' ט"ש ע"כ ס'
סמך עין פ':

רבינו הגנאל

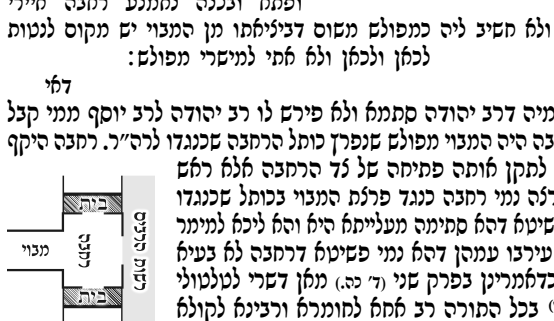
ופרקינן הא דעבדו דלת
בהאי מבוי עקום כרב
עבדו. דאע"ז דאמר רב
הלכה כתנא קמא [הא]
אמר אין מורין כן, אלא
בכ"ה ואלבא דהננה
דאמר עושה דלת. ולרב
איא בר אבהו דאמר
הלכה ומורין כן, פריך יז
שיורי, כי לא עבדינן כחרי
צומעין בגוון שדרה ועקרה
חוצר מעיקרא טריפה,
דסתרי אהרדי. דחיסרון
בשרה (שדרה) חוליא וצלע
בשרה ועקרה צלע בלא
חוליא, אבל תרי חומרי
דלא סתרי אהרדי עבדינן.
וכבר פירשנו שמועה זו
בפרק אילוי טריפות בהאי
תנן כמה חיסרון בשרה
כדי שינטל מן החי וימות.
ולעניין טריפה תנן זה
הכלל כל שאין כמות חיה
טריפה, וכיון שאתה
עושה חוליא אחת טריפה,
לעניין טומאה [אם חסר]
חוליא אחת [אתה] מטמא
באהל דתן סותרין זה את
זה. פי' [אתה] תרי
חומרי דסתרי אהרדי, כגון
שדרה וגולגולת דתנן
בברייתא מן שישטל מן
החי וימות. גבי טומאה
ולא כמה חסרון בשרה
תנן ויהי מטמא באהל
בית שמאי אומרים שתי
חוליות ובית הלל אומרים
אחת, וחלוקתם רבית
שמאי כברי לא מית עד
דמשתלמו) [דאשתלפן]
מינה תרי חוליות. ובית
הלל סביר כשנטלה
חוליא אחת מית ובאילו
הותוה ראשו. ואם נחמיר
בבית הלל לחשוב מה
למטא ממנו טריפה, אם
ולכשימות לגמרי [אינן]
מטמא באהל שכבר חסר
כדי שינטל מן החי וימות.
ואם כשנטלה ממנו חוליא
אחת אינו מטמא אלא זה
הוא מטמא אינו מטמא
במנוע. אבל לטמאי במנוע
בבית הלל ובאהל בבית
שמאי לא איפשר, דהא
העיקר דסמכה דתרייהו
עליה כדי שינטל מן החי
לפשו (להליל)
[לומן] (2) לביעה אחת
לכית שמאי חי בשבת הלל
מת. וכיון ששינוי בטרפה
נמי זה הכלל כל שאין
במנוע חיה טריפה, אמר
שמואל וכן לטריפה,
ושנינו במשנתנו אדם
אינו מטמא עד שתצא
נפשו אפי' גוסס וכו',
הותוה ראשיתו אפי'
שמפרכסין טמאין כגון
הלטאה שפרכסות. ומי
שינטלה ממנו חוליא אחת
לכית הלל באילו הותוה
ראשיתו. יתיב רב יוסף
וקאמו, דא דת"ר כיצד

בגוון שדרה וגולגולת. משמע דוכן לטריפה אתרייהו קאי ואם תאמר
מאי קאמרי צ"ה כדי שינטל מן החי וימות לז"ש נמי מית
בשיעורא דידהו ועוד מאי קמ"ל רב יהודה דלמור וכן לטריפה לענין
גולגולת כיון דמית צה וי"ל דרגילות הוא למוות על ידי נטילה בחסרון
מועט מעל ידי רקיבה וחוליא וא"ת

וזאלו טריפות (חולין ד' מב): דסריך
והאיכא בגמ' ר' זוש שמעמח והסמך
היו חסרון בשדרה ואמאי לא פריך נמי
מגולגולת וי"ל דחסרון גולגולת דטריפה
היינו משום דסוף הקרום של מוח
ליפסק והיינו ככלל י"ח טריפות אבל
שדרה לא היו משום דסוף החוט
ליפסק דאפילו למטה מפרשות ליתא
טריפות פסקית החוט איירי:

(ו) ומיהו כמה בני אדם שנטל הרבה מעט
וגולגלתם ולא יקבד הקרום וחיו וי"ל דחסרון
הגולגולת היו עם קרום העליון ואע"ג
דאיכא למ"ד דצנחמה צנח"ג צנח"ק קרום
העליון טריפה היינו משום דסוף התחתון
ליפסק אבל צלחם אין סופו ליפסק לפי
שהוא קשה וחזק בצדס יומר מצמחה ולכן
כריך חסרון העטם אבל למ"ד עד דלתיקבד
מתחיל אדם וצנחמה שריס דנין צלחם צין
צנחמה כי נפסק העטם עם הקרום סוף
התחתון ליפסק (ו):

ונהג בו ב' עישורים. מפרש
צירושלמי שטישר על תנאי
וחללו ונתנו לעניים: **בקעה מבאן**
ובקעה מבאן מיבעיא. ולא משמע
ליה דלמא לאשמעינן דלפ"ה צעי לורת
פתח אלא אחי לאשמעינן דלפי
צלות הפתח: **אם היה מבוי ב"ה**
לרחבה אינו צריך בו פ"ה שטישר
דנפרצה רחבה כנגדו איירי דלכ"כ
מאי אשמעינן לאשמעינן דאין
רחבה אוקרת על המצוי לא אינטריך
לרחצה לית צה דיוורין כלאמרינן צפ'
צ' (ד' מד): גבי רחבה דהוה צפוס
נהרא מאן דשרי משום דלית צה
דיוורין והלכתא כרבינא לקולא
הגרה"ה ועוד דאין כריך
אפילו מאן דלסקר
איכא למימר דאיירי
ברחבה שכל אחד
היה חלקו מצבור צה
ברחבה ואיכא למיטע
שמא כל אחד יכנס
בחלקו דלאמר
בסמוך (א) ע"כ: נקט חצר משום
דצעי למימר אין כריך כלום אפילו לא
עירצו אבל חצר דלית צה דיוורין
אסור עד שיערצו דסבר נראה מצדן
ושהו מצפנים אינו נידון משום לחי
ופתח וצלה לאמנע רחבה איירי
ולא חשיב ליה כמפולש משום דציליתו מן המצוי ש' מקום לנטות
לכאן ולכאן ולא אחי למישרי מפולש:

במלואו
מערכין, ואוקימנא במבואות המפולשות לה"ד, מחלוקת תנא קמא וחגיגה בסריא או פלטיא מיכן
ובקעה מיכן עושה צורת הפתח מיכן ולחי או קורה מיכן. ומפייה בה משמיה דרב יהודי אמר היה מבוי (בבלי) ליהבה
אינו צריך כלום, פי' רחבה ויש בה בתים ודיוורין והיא מפולשת לה"ד. אמר ליה אביי לרב יוסף הא דרב יהודי

(א) דבדי רביע במסורסין וצלה דל"ל כגון שדרה שנטל ממנה חוליא בלא לעל או שעקר גלע ממנה וחלי חוליא צנח"ה טריפה (עי' חולין
י"ג) דסתרי אהדי אכל מרי חומרי ס'. (ב) נראה דל"ל וחי אפטר לומר גלע בשעה שאתה הוא מיי ככ"ש וגם אלו כמת ככ"ה.

ורבי יהושע. צפרק הזהב צנח"ה מליעא (ד' נט): **ואיבעית אימא**.
הרואה לעשות דקתני לאו צית שמאי וצית הלל דווקא נקט דעל כרחיק
ככ"ה צעי למיעבד אלא אפלוגותא דשאר תנאי בעלמא קאי דפליגי
בעלמא בשאר מיילי כגון אלו מחלוקות צית שמאי וצית הלל
היכי דפליגי צית שמאי וצית הלל

צדברי מחלוקתן: **מל מקום**. צרייתא
(לא) מתרצה וקשיא לנהרדעי דעבד
כתרי חומרי: הלכה. כתנא קמא:
ואין מורין קן. אלא כחגיגה צעי
למות: **דספרן אהדי**. תרי תנאי
דפליגי מר מחמיר ומר מיקל וטעמא
דחומריה דמר צהאי היו קולא צדוכתא
אחריתי וטעמא דקוליה דמר צהאי
היו חומריה צדוכתא אחריתי מאן

דעבד צהנן תרי דוכתי לחומרה
מיקרי כסיל דהא חד טעמא הוא
דהכא הוה חומרה והכא הוה קולא וחי
ההוא טעמא סבירא ליה ליעבד
קקוליה וחומריה: כגון שדרה וגולגולת.
של מת דאיפליגי צה דלצית שמאי לא
היו חסרון אלא צה' חוליות ואם חסרה
חוליא אחת עדיין מטמא צהאל וגבי
טריפה נמי לא הוה חסרון לגבי מת
טעמא צית שמאי חומרה לגבי מת
ולצית הלל דלאמרי חסרון הוא הוה
חומרה לגבי טריפה ומאן דעבד
צטריפה כצית הלל וכצית שמאי צמת
הוה כסיל דהא סתמן עובדי אהרדי
דהכא הוה חסרון והכא לא הוה
חסרון: השדרה והגולגולת. גבי
טומאת אהל צמת כמה חסרון
בצדקה ותלמא ממורת שדרה ומדון
כשאר עלם כשעורה שאינו מטמא
צהאל: כמלא מקדח וכדי שינטל מן
החי וימות מפרש להו צצכורות צפ'
שליקס (ו) אלא היכא דלא סתמן חומרי
אהרדי כגון הכא דפליגי צתרי מיילי
דתיילן צתרי טעמי מר מחמיר צהא
עקום ומר מחמיר צהא מפולש ולא
סתמן חומרי אהרדי עבדינן: שליקט
אפסוק כל האילן קרוי אתרוג: שני
עישורין. שניה יוצאה ושלישית נכנסת
הוא. שנה שניה לשמיטה מעשר ראשון
ושני והשלישית מעשר ראשון ומעשר
עני: אחד דדברי צית שמאי. דלאמרי
באחד צצכט ראש השנה לאילן וכבר
נכנסת שלישיית: אחד דדברי צית
הלל דלאמרי (ז) עד חמשה עשר צו לא
הוה ראש השנה ועדיין שניה היא:
גמריה איסתפיק ליה. וכוליה ככ"ה
עבד: מחלוקת. דמבואות המפולשין
דתיק וחגיגה: סריטא ופנטיא

שתיהו רה"ר כלאמרינן ציליות השבת
ופלטיא סריטא דרך הילוך בני אדם פלטיא רחוב לשווקים והיכא
דשני ראשין מפולשין צרשות הרבים הוא דפליגי חגיגה ואמר צעי דלת:
קבעה. כרמלית היא ואיסורא דרבנן הוא: (ח) ומפייה צה. רב יוסף משמיה דרב יהודה וצית הלל דווקא נקט דעל כרחיק
האי קיום דלס הוה סוף המצוי הוה המפולש לרה"ר כלה לרחבה ודרך הרחבה היה המצוי מפולש שנפרץ כותל הרחבה כנגדו לרה"ר. רחבה היקף
חצר שאחורי בתים קרי רחבה מוקפת ארבע מחילות: אין כריך גלוס. לתמן אותה פתיחה של נד הרחבה אלא ראש
המפולש לרה"ר כריך לחי או קורה כמות מצוי סמוס. ועל כרחיק דנפרצה נמי רחבה כנגד פרתה המצוי ככותל כנגדו
לרה"ר אחת לאשמעינן ואמפולשין דלעיל קאי דאי צנחמה סתומה לגמרי פשיטא דהא סתומה מעלייתה היא והא ליכא למימר
דמשום צה רחבה אינטריך לאשמעינן דלא אסרי אצני מצוי ואפילו לא עירצו עמיהן דהא נמי פשיטא דרחבה לא צעיה
לעירצו דסתם רחבה אין צה דיוורין ללאת ולבא ואין תשמשה מדיר (ט) כלאמרינן צפרק שני (ד' כה) מאן דשרי לטולטולי
מן המצוי לתוכה משום דלית צה דיוורין והלכתא כותמיה דקיימא לני (ז) ככל התורה רב אחא לחומרה ורבינא לקולא
והלכתא כרבינא לקולא צה מנאמנא צעי ומזיקי. ורחבה לאו דוקא נקט והוא הדין לחצר שיש צה דיוורין ועברו ואלו
עודלא ברצונה היתה כלאמרינן קמן [ע"כ] עודלא הוה צדוכתא כו'. כל כניסה ויציאה דמתים צנח"ה ש' דרך החצר הוא וחרך לפני הצמתים:
הא ד"ר הך דקיימת משמיה דרב יהודה ולא פירש לך מנאן גמריה כדמפרש צירשא ויציאה דמתים דרב האי קיימא ע"כ משמואל רביה גמריה:

דתיק וחגיגה: סריטא ופנטיא
שתיהו רה"ר כלאמרינן ציליות השבת
ופלטיא סריטא דרך הילוך בני אדם פלטיא רחוב לשווקים והיכא
דשני ראשין מפולשין צרשות הרבים הוא דפליגי חגיגה ואמר צעי דלת:
קבעה. כרמלית היא ואיסורא דרבנן הוא: (ח) ומפייה צה. רב יוסף משמיה דרב יהודה וצית הלל דווקא נקט דעל כרחיק
האי קיום דלס הוה סוף המצוי הוה המפולש לרה"ר כלה לרחבה ודרך הרחבה היה המצוי מפולש שנפרץ כותל הרחבה כנגדו לרה"ר. רחבה היקף
חצר שאחורי בתים קרי רחבה מוקפת ארבע מחילות: אין כריך גלוס. לתמן אותה פתיחה של נד הרחבה אלא ראש
המפולש לרה"ר כריך לחי או קורה כמות מצוי סמוס. ועל כרחיק דנפרצה נמי רחבה כנגד פרתה המצוי ככותל כנגדו
לרה"ר אחת לאשמעינן ואמפולשין דלעיל קאי דאי צנחמה סתומה לגמרי פשיטא דהא סתומה מעלייתה היא והא ליכא למימר
דמשום צה רחבה אינטריך לאשמעינן דלא אסרי אצני מצוי ואפילו לא עירצו עמיהן דהא נמי פשיטא דרחבה לא צעיה
לעירצו דסתם רחבה אין צה דיוורין ללאת ולבא ואין תשמשה מדיר (ט) כלאמרינן צפרק שני (ד' כה) מאן דשרי לטולטולי
מן המצוי לתוכה משום דלית צה דיוורין והלכתא כותמיה דקיימא לני (ז) ככל התורה רב אחא לחומרה ורבינא לקולא
והלכתא כרבינא לקולא צה מנאמנא צעי ומזיקי. ורחבה לאו דוקא נקט והוא הדין לחצר שיש צה דיוורין ועברו ואלו
עודלא ברצונה היתה כלאמרינן קמן [ע"כ] עודלא הוה צדוכתא כו'. כל כניסה ויציאה דמתים צנח"ה ש' דרך החצר הוא וחרך לפני הצמתים:
הא ד"ר הך דקיימת משמיה דרב יהודה ולא פירש לך מנאן גמריה כדמפרש צירשא ויציאה דמתים דרב האי קיימא ע"כ משמואל רביה גמריה:

דתיק וחגיגה: סריטא ופנטיא
שתיהו רה"ר כלאמרינן ציליות השבת
ופלטיא סריטא דרך הילוך בני אדם פלטיא רחוב לשווקים והיכא
דשני ראשין מפולשין צרשות הרבים הוא דפליגי חגיגה ואמר צעי דלת:
קבעה. כרמלית היא ואיסורא דרבנן הוא: (ח) ומפייה צה. רב יוסף משמיה דרב יהודה וצית הלל דווקא נקט דעל כרחיק
האי קיום דלס הוה סוף המצוי הוה המפולש לרה"ר כלה לרחבה ודרך הרחבה היה המצוי מפולש שנפרץ כותל הרחבה כנגדו לרה"ר. רחבה היקף
חצר שאחורי בתים קרי רחבה מוקפת ארבע מחילות: אין כריך גלוס. לתמן אותה פתיחה של נד הרחבה אלא ראש
המפולש לרה"ר כריך לחי או קורה כמות מצוי סמוס. ועל כרחיק דנפרצה נמי רחבה כנגד פרתה המצוי ככותל כנגדו
לרה"ר אחת לאשמעינן ואמפולשין דלעיל קאי דאי צנחמה סתומה לגמרי פשיטא דהא סתומה מעלייתה היא והא ליכא למימר
דמשום צה רחבה אינטריך לאשמעינן דלא אסרי אצני מצוי ואפילו לא עירצו עמיהן דהא נמי פשיטא דרחבה לא צעיה
לעירצו דסתם רחבה אין צה דיוורין ללאת ולבא ואין תשמשה מדיר (ט) כלאמרינן צפרק שני (ד' כה) מאן דשרי לטולטולי
מן המצוי לתוכה משום דלית צה דיוורין והלכתא כותמיה דקיימא לני (ז) ככל התורה רב אחא לחומרה ורבינא לקולא
והלכתא כרבינא לקולא צה מנאמנא צעי ומזיקי. ורחבה לאו דוקא נקט והוא הדין לחצר שיש צה דיוורין ועברו ואלו
עודלא ברצונה היתה כלאמרינן קמן [ע"כ] עודלא הוה צדוכתא כו'. כל כניסה ויציאה דמתים צנח"ה ש' דרך החצר הוא וחרך לפני הצמתים:
הא ד"ר הך דקיימת משמיה דרב יהודה ולא פירש לך מנאן גמריה כדמפרש צירשא ויציאה דמתים דרב האי קיימא ע"כ משמואל רביה גמריה:

רב ניסים גאון
ובגולגולת בית שמאי
אומרים ככלא מקדח
במשנה שנו באהוה מקדח
אמר בקטן שלרופאים
דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים בגדול של לטכה. בפר' ב' דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא
פירוש שלי במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שחטטין את הבכור, יתיב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה,
אמר רב תחילתא הכי אמר אבדימי הכי אמר שמואל כלעל. מעשה בר' עקיבה שליקט אתרוג באחד בשבת ונהג בו ב' עישורין
כו'. ובבב' דבני מרבא גרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופדאו ונתנו לעני, ועל זו הדרך ישיג בקשתו לרווחא ומילתא.
שרצה לעשות לפנים משורת הדין כדי להוציא מן הספק כמה נפשו. לפי שקרא עליה שם מעשר שני. ואחר כך פדאו ונתנו
לעני. והנה הכסף שמואל אצלו כדי שיאכלנו בירושלם לפנים מן החומה. לפי מה שפירש בו החתום ונתתהו] הכסף בכל
אשר תאוו נפשך. שאם יתיר בית הלל ששמואל באחד בשבת ראש השנה לאילן, זה המעשר שהפריש מעשר עני הוא